

**Punkt Informacyjny
Funduszy Europejskich**

Kontrola w projektach współfinansowanych ze środków FE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SYSTEM KONTROLI PROJEKTÓW UNIJNYCH

Podstawy prawne

- **Rozporządzenie ogólne nr 2021/1060** z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
- **Ustawa wdrożeniowa z dnia 28 kwietnia 2022 r.** o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawy prawne

Art. 25 Ustawy wdrożeniowej

- *Beneficjent jest obowiązany poddać się kontrolom, (...), wykonywanym przez instytucje kontrolujące lub na zlecenie tych instytucji.*
- *Beneficjent jest obowiązany poddać się audytom lub kontrolom wykonywanym przez instytucję audytową, Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europejski Trybunał Obrachunkowy, inne podmioty do tego uprawnione na podstawie przepisów odrębnych, lub na zlecenie tych instytucji.*

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawy prawne

Wytyczne wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, m.in.:

- **Wytyczne dotyczące kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021–2027**

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/111931/Wytyczne_dotyczace_kontroli_w_programach_polityki_spojnosci_2021-2027.pdf

- **Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowości na lata 2021-2027**

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/119614/wytyczne_dotyczace_sposobu_korygowania_nieprawidlowosci_na_lata_2021_2027.pdf

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawy prawne

- **Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027**
https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/148730/Wytyczne_dotyczace_kwalifikowalnosci_wydatkow_na_lata_2021_2027_14_03_2025.pdf
- **Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027**
https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/148700/wytyczne_032025.pdf
- **Wytyczne dotyczące informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027**
https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/116842/Wersja_finalna_Wytyczne_dotyczace_informacji_i_promocji_funduszy_europejskich_20212027.pdf

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podmioty uprawnione do kontroli

- Podmiotami uprawnionymi do prowadzenia kontroli są: **IZ, IP oraz IW.**
- Pracownicy IZ lub IP, na mocy stosownego upoważnienia imiennego, mogą wziąć udział w kontrolach realizowanych przez instytucje niższego szczebla (IP lub IW) w charakterze obserwatora.
- Po zakończeniu kontroli obserwator sporządza notatkę służbową o przebiegu kontroli prowadzonej przez instytucję niższego szczebla.
- W odniesieniu do kontroli systemowych, IZ może brać udział w kontrolach realizowanych przez IP również w roli członka zespołu kontrolującego. W takim przypadku przedstawiciel IZ sporządza wkład do informacji pokontrolnej IP w kontrolowanym przez siebie obszarze lub w odniesieniu do oceny prawidłowości prowadzenia kontroli przez IP.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podmioty uprawnione do kontroli

Zasady kontroli realizacji projektów nie naruszają uprawnień innych organów prowadzących kontrole/audyty w zakresie realizacji programów/projektów na podstawie odrębnych przepisów, w tym:

- audytów lub kontroli Komisji Europejskiej prowadzonych na podstawie art. 70 ust. 2 rozporządzenia ogólnego,
- audytów prowadzonych przez Instytucję Audytową zgodnie z art. 77 ust. 1 rozporządzenia ogólnego,
- kontroli prowadzonych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy działający na mocy art. 285 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- kontroli prowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli na podstawie ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 623),

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podmioty uprawnione do kontroli

- kontroli prowadzonych przez regionalne izby obrachunkowe działające na podstawie ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 561 z późn. zm.),
- kontroli celnych i skarbowych prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2016 r., poz. 1947 z późn. zm.),
- kontroli prowadzonych przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zgodnie z działem XI, rozdział 2 ustawy Pzp (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2019),
- kontroli wykonywanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy wdrożeniowej,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podmioty uprawnione do kontroli

- kontroli i dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, z późn. zm.).

Kontrole prowadzone przez w/w instytucje oraz organy, należy traktować jako uzupełniające się. Inne podjęte ustalenia nie oznaczają, że uchyla się wówczas wyniki kontroli, nie zwalniają beneficjenta z odpowiedzialności i nie stanowią przesłanki do odstąpienia od właściwych działań korygujących.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rodzaje kontroli

- **Kontrole systemowe,**
- **Kontrole projektów, w tym wydatków, w szczególności:**
 - weryfikacje wniosków o płatność beneficjenta,
 - kontrole w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie podmiotu kontrolowanego,
 - kontrole przestrzegania zasad udzielania pomocy publicznej oraz w zakresie stosowania właściwych procedur dotyczących udzielania zamówień,
 - kontrole krzyżowe,
 - kontrole na zakończenie realizacji projektu,
 - kontrole trwałości

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Tryby kontroli

- **W trybie planowym** (na podstawie rocznych planów kontroli)
- **W trybie doraźnym** – ad hoc (poza rocznym planem kontroli, w związku z okolicznościami, których nie można było przewidzieć, w szczególności dla:
 - uzyskania informacji o podejrzeniu wystąpienia istotnych uchybień w pracy instytucji zaangażowanej w system wdrażania Programu,
 - podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości w projekcie,
 - stwierdzenia znaczących opóźnień/innych problemów w przygotowaniu projektu lub jego realizacji,
 - rezygnacji z przeprowadzenia kontroli planowej w danym okresie i konieczności uzupełnienia próby projektów wybranych do kontroli,
 - weryfikacji wdrożenia zaleceń pokontrolnych,
 - wystąpienia innych powodów wskazujących na konieczność kontroli ad hoc

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Formy kontroli

Kontrole, mogą być prowadzone:

- w siedzibie instytucji kontrolującej lub w innym miejscu świadczenia przez osoby kontrolujące pracy lub usług na rzecz instytucji kontrolującej (tzw. kontrola na dokumentach);
- w siedzibie podmiotu kontrolowanego lub w każdym miejscu związanym z realizacją projektu (tzw. kontrola w miejscu)

Kontrole mogą być prowadzone od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia wskazanego w umowie o dofinansowanie albo decyzji o dofinansowaniu projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki podmiotu kontrolowanego

Beneficjent jest obowiązany:

- zapewnić kontrolującym warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli.
- udostępnić instytucji kontrolującej dokumenty związane bezpośrednio z realizacją projektu, w szczególności dokumenty umożliwiające potwierdzenie kwalifikowalności wydatków – z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;
- zapewnić dostęp do pomieszczeń i terenu realizacji projektu lub pomieszczeń kontrolowanego projektu, zapewnić dostęp do związanych z projektem systemów teleinformatycznych, w tym baz danych, kodów źródłowych i innych dokumentów elektronicznych wytworzonych w ramach projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki podmiotu kontrolowanego

- umożliwić sporządzenie, a na żądanie osoby kontrolującej sporządzić kopie, odpisy lub wyciągi z dokumentów oraz zestawienia lub obliczenia sporządzane na podstawie dokumentów związanych z realizacją projektu
- udzielić wyjaśnień dotyczących realizacji projektu
- jeżeli jest to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach realizacji projektu, beneficjent jest obowiązany udostępnić instytucji kontrolującej również dokumenty niezwiązane bezpośrednio z jego realizacją

W przypadku odmowy przedstawienia dokumentu lub udzielenia wyjaśnień nie uwzględnia się zastrzeżeń złożonych w tym zakresie przez kontrolowanego do treści informacji pokontrolnej, chyba że odmowa w ocenie instytucji kontrolującej jest uzasadniona (np. przepis prawa)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki i uprawnienia kontrolującego

Kontrolujący w trakcie przeprowadzania kontroli jest uprawniony, w granicach przyznanego upoważnienia, do:

- swobodnego poruszania się po terenie podmiotu kontrolowanego, z wyjątkiem miejsc podlegających szczególnej ochronie z uwagi na tajemnicę ustawowo chronioną,
- wglądu do dokumentów związanych z działalnością podmiotu kontrolowanego oraz tworzenia kopii i odpisów z tych dokumentów,
- przeprowadzania oględzin obiektów i składników majątkowych w tym sporządzania dokumentacji fotograficznej oraz audiowizualnej,
- żądania od pracowników podmiotu kontrolowanego ustnych oraz pisemnych wyjaśnień a także przyjmowania oświadczeń od osób kontrolowanych,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki i uprawnienia kontrolującego

- zabezpieczania materiałów dowodowych,
- sprawdzania przebiegu określonych czynności i procesów.

Instytucja kontrolująca, w celu potwierdzenia prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych wydatków, w związku z podejrzeniem wystąpienia nadużycia finansowego lub złożenia przez beneficjenta niewystarczających wyjaśnień, **może zwrócić się o złożenie wyjaśnień do innych niż beneficjent podmiotów lub osób zaangażowanych w realizację projektu**, w tym uczestników projektu, grantobiorców, ostatecznych odbiorców, wykonawców lub podwykonawców. Te podmioty lub te osoby są obowiązane udzielić wyjaśnień lub udostępnić instytucji kontrolującej dokumenty dotyczące realizacji projektu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki i uprawnienia kontrolującego

- Zaleca się, by kontrolujący w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego podmiotu kontrolowanego, posługiwali się w możliwie jak najszerszym zakresie danymi dostępnymi w systemie CST2021, które mogą zostać samodzielnie wygenerowane
- Ustalenie stanu faktycznego następuje na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów i uzyskanych wyjaśnień. Jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem.
- Na potrzeby zgromadzenia akt kontroli, w odniesieniu do dokumentów posiadających wartość dowodową, wystarczającym jest sporządzenie odpisu lub kopii dokumentu, w tym skanu lub zdjęcia, czy też wykorzystanie tylko części dokumentu źródłowego lub samych danych w nim zawartych bez sporządzania odpisu dokumentu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki i uprawnienia kontrolującego

- W trakcie kontroli mogą być więc sporządzane wyciągi z dokumentów oraz zestawienia lub obliczenia na podstawie dokumentów.
- Kopie dokumentów poświadczone za zgodność z oryginałem należy pobierać w przypadkach, gdzie będzie zachodziło podejrzenie wystąpienia naruszenia obowiązujących przepisów i/lub wytycznych, które mogą rodzić skutki finansowe.
- W sytuacji, gdy konieczne jest złożenie do organów ścigania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, kontrolujący ma obowiązek pobrać od kontrolowanego oryginały dokumentów i załączyć do zawiadomienia.
- Instytucja kontrolująca może wystąpić do właściwego miejscowo komendanta Policji z wnioskiem o pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia kontroli.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

- O terminie przeprowadzenia kontroli, podmiot kontrolowany powinien zostać uprzednio powiadomiony (**zawiadomienie o kontroli**, do którego można dołączyć **kopię upoważnienia**).
- Pożądanym jest, aby instytucja kontrolująca powiadomiła podmiot kontrolowany o terminie i zakresie planowanej kontroli na piśmie wysłanym **co najmniej 3 dni robocze** przed rozpoczęciem kontroli oraz **co najmniej 1 dzień roboczy** przed rozpoczęciem kontroli doraźnej lub wizyty monitoringowej.
- Na etapie przygotowania do kontroli instytucja kontrolująca może zwrócić się do podmiotu kontrolowanego o udzielenie pisemnych lub ustnych wyjaśnień, udostępnienie kopii dokumentów, sporządzenie wykazów, odpisów, analiz, zestawień itp. Ich przekazanie następuje w wyznaczonym przez instytucję kontrolującą terminie i może odbywać się drogą elektroniczną

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

Upoważnienie powinno zawierać w swej treści następujące elementy:

- oznaczenie instytucji kontrolującej,
- podstawę prawną przeprowadzanej kontroli,
- imiona i nazwiska osób wchodzących w skład zespołu kontrolującego oraz fakultatywnie – wskazanie kierownika (koordynatora) zespołu kontrolującego,
- numery legitymacji służbowych (jeżeli dotyczy) członków zespołu kontrolującego,
- nazwę i adres podmiotu kontrolowanego,
- temat i zakres kontroli,
- podpis osoby udzielającej upoważnienia wraz z informacją o zajmowanym stanowisku i funkcji,
- termin ważności upoważnienia (tj. okres prowadzenia kontroli).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

Protokół z oględzin

- W razie potrzeby ustalenia stanu obiektu, innych składników majątkowych albo przebiegu określonych czynności, w tym czy produkty i usługi zostały faktycznie dostarczone kontrolujący przeprowadzają oględziny.
- Przeprowadza się je w obecności beneficjenta lub osoby reprezentującej beneficjenta. Z czynności kontrolnej, polegającej na przeprowadzeniu oględzin, sporządza się **protokół**, który podpisują kontrolujący oraz pozostałe osoby uczestniczące. Informacja na temat oględzin wraz z ich charakterystyką oraz ustaleniami zamieszczana jest w informacji pokontrolnej, a protokół z oględzin dołączany jest do akt kontroli

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

- Oględziny przeprowadza się w obecności beneficjenta lub osoby reprezentującej beneficjenta.
- Obecność beneficjenta lub osoby reprezentującej beneficjenta nie jest konieczna, w przypadku gdy:
 - instytucja kontrolująca posiada informacje wskazujące na możliwość popełnienia przez podmiot kontrolowany nadużycia finansowego
 - beneficjent lub osoba reprezentująca beneficjenta nie stawili się na czynności oględzin pomimo powiadomienia ich o terminie i miejscu prowadzenia tych czynności;
 - beneficjent wyraził zgodę na przeprowadzenie oględzin bez jego udziału lub bez udziału osoby go reprezentującej, co należy odnotować w protokole z oględzin.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

Informacja pokontrolna

- Po zakończeniu kontroli sporządza się informację pokontrolną, która po podpisaniu jest doręczana kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji,
- Podmiot kontrolowany ma prawo do zgłoszenia, na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej lub w postaci papierowej, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu informacji pokontrolnej, podpisanych, umotywowanych **zastrzeżeń do tej informacji**.
- Termin ten może być przedłużony przez instytucję kontrolującą na czas oznaczony, na wniosek podmiotu kontrolowanego, złożony przed upływem terminu zgłoszenia zastrzeżeń.
- Jeżeli do informacji pokontrolnej nie zgłoszono zastrzeżeń, ostatecznej informacji pokontrolnej nie sporządza się.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dokumenty kontroli / Jak przygotować się do kontroli z perspektywy realizującego projekt

- Instytucja kontrolująca ma prawo poprawienia w informacji pokontrolnej oraz w ostatecznej informacji pokontrolnej, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek podmiotu kontrolowanego, oczywistych omyłek. Informację o zakresie tych poprawek przekazuje się bez zbędnej zwłoki podmiotowi kontrolowanemu.
- Zastrzeżenia do informacji pokontrolnej rozpatruje instytucja kontrolująca w terminie nie dłuższym niż 14 dni.
- W trakcie rozpatrywania zastrzeżeń instytucja kontrolująca ma prawo przeprowadzić dodatkowe czynności kontrolne lub żądać przedstawienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień, co przerywa bieg tego terminu.
- Informację pokontrolną oraz ostateczną informację pokontrolną w razie potrzeby uzupełnia się o zalecenia pokontrolne.

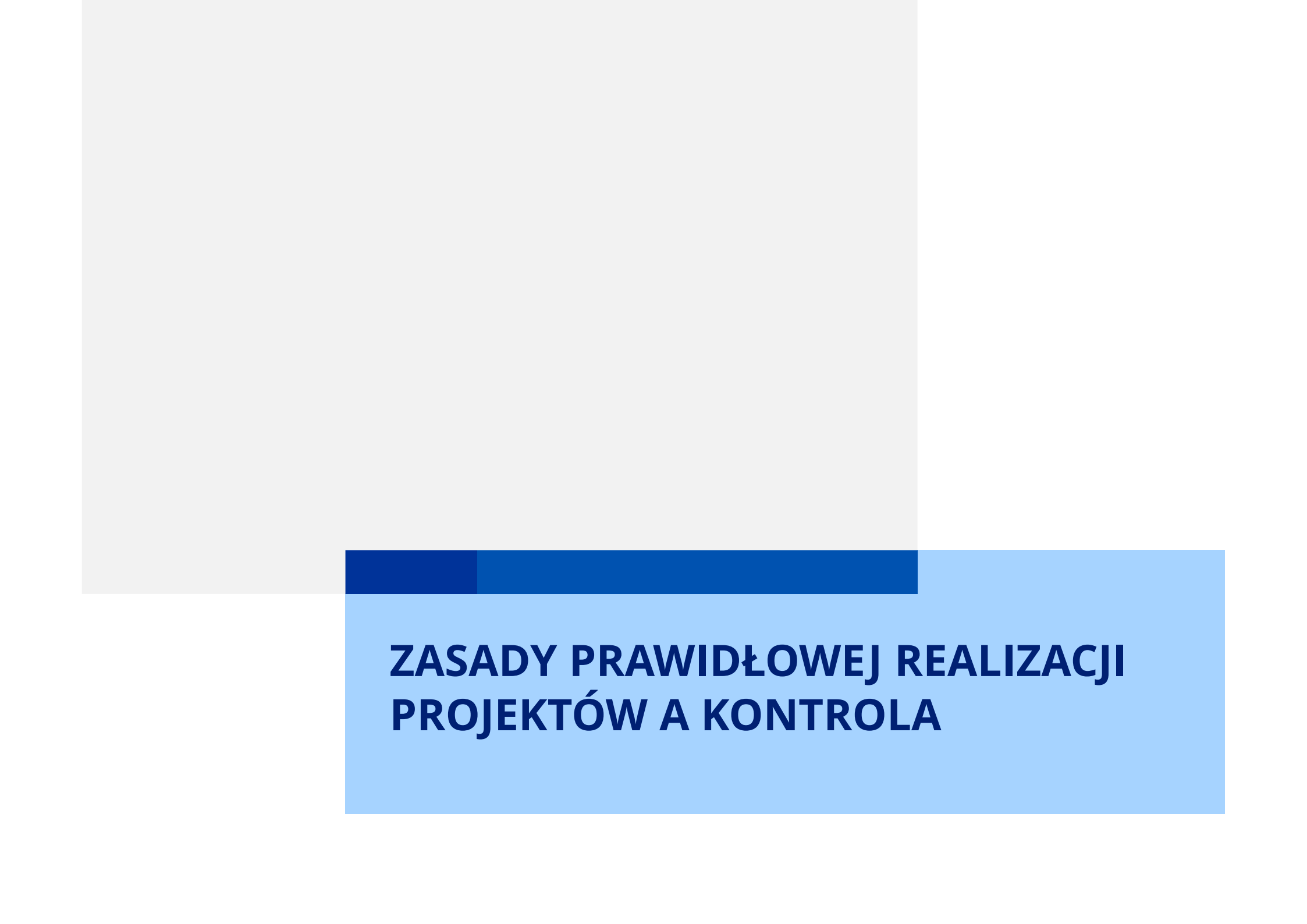
Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ZASADY PRAWIDŁOWEJ REALIZACJI PROJEKTÓW A KONTROLA

Obowiązki beneficjenta wynikające z umowy o dofinansowanie projektu a kontrola projektu

Beneficjent zobligowany jest:

- do przedstawienia wydatków kwalifikowalnych we wnioskach o płatność,
- do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej, dotyczącej realizacji Projektu, w sposób przejrzysty, umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i wydatków ponoszonych w ramach Projektu,
- do informowania opinii publicznej o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację Projektu (promocja Projektu),
- do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu, dotyczącej wydatków wspieranych w ramach Programu (Archiwizacja dokumentacji).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki beneficjenta wynikające z umowy o dofinansowanie projektu a kontrola projektu

- Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie celów (produktów i rezultatów) zakładanych we Wniosku o dofinansowanie.
- Beneficjent zobowiązuje się zapewnić trwałość Projektu w rozumieniu art. 65 Rozporządzenia ogólnego.
- Beneficjent zobowiązuje się wprowadzić i stosować w trakcie realizacji Projektu jak i okresie trwałości Projektu odpowiednie działania zapobiegające konfliktowi interesów.
- Beneficjent zobowiązuje się poddać wszelkim kontrolom, w zakresie, w jakim dotyczą one kontroli realizacji Projektu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Obowiązki beneficjenta wynikające z umowy o dofinansowanie projektu a kontrola projektu

Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu, w zakresie określonym w harmonogramie rzeczowo-finansowym, zgodnie z:

- **Umową o dofinansowanie** i jej załącznikami, w szczególności z opisem zawartym we wniosku o dofinansowanie;
- **Obowiązującymi przepisami prawa krajowego i UE**, w szczególności zasadami polityk wspólnotowych, w tym dotyczących konkurencji, pomocy publicznej, zamówień publicznych, ochrony danych osobowych, zrównoważonego rozwoju i równych szans;
- **Wytycznymi**, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady sprawozdawczości i finansowania

Art. 29. 1. Ustawy wdrożeniowej:

Wniosek o płatność, w ramach którego beneficjent:

- wnioskuję o przekazanie dofinansowania w formie zaliczki lub refundacji,*
- wykazuje wydatki związane z realizacją projektu,*
- przekazuje informację o postępie realizacji projektu*

*oraz dokumenty niezbędne do rozliczenia projektu określone w umowie o dofinansowanie projektu lub w decyzji o dofinansowaniu projektu, w szczególności w zakresie monitoringu rzeczowo-finansowego, harmonogramów finansowych i trwałości projektu, **Beneficjent składa za pośrednictwem systemu teleinformatycznego***

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady sprawozdawczości i finansowania

- **CST2021 Centralny System Teleinformatyczny** został utworzony przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W skład CST2021 wchodzi kilka aplikacji w tym SL2021, który umożliwia obsługę procesu rozliczania i kontroli projektu w formie elektronicznej. Umożliwia ona także pełną komunikację pomiędzy beneficjentem a instytucją nadzorującą realizację projektu. <https://cst2021.gov.pl>
- **SM EFS System Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego+** to kolejna aplikacja CST2021 służąca do procesu monitorowania podmiotów i uczestników projektów dla perspektywy finansowej 2021-2027 <https://sm.efs.gov.pl/>
- **Baza Konkurencyjności - BK2021** to aplikacja wspierająca beneficjentów w realizacji zasady konkurencyjności (rejestracja ogłoszeń oraz zbieranie ofert). <https://bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

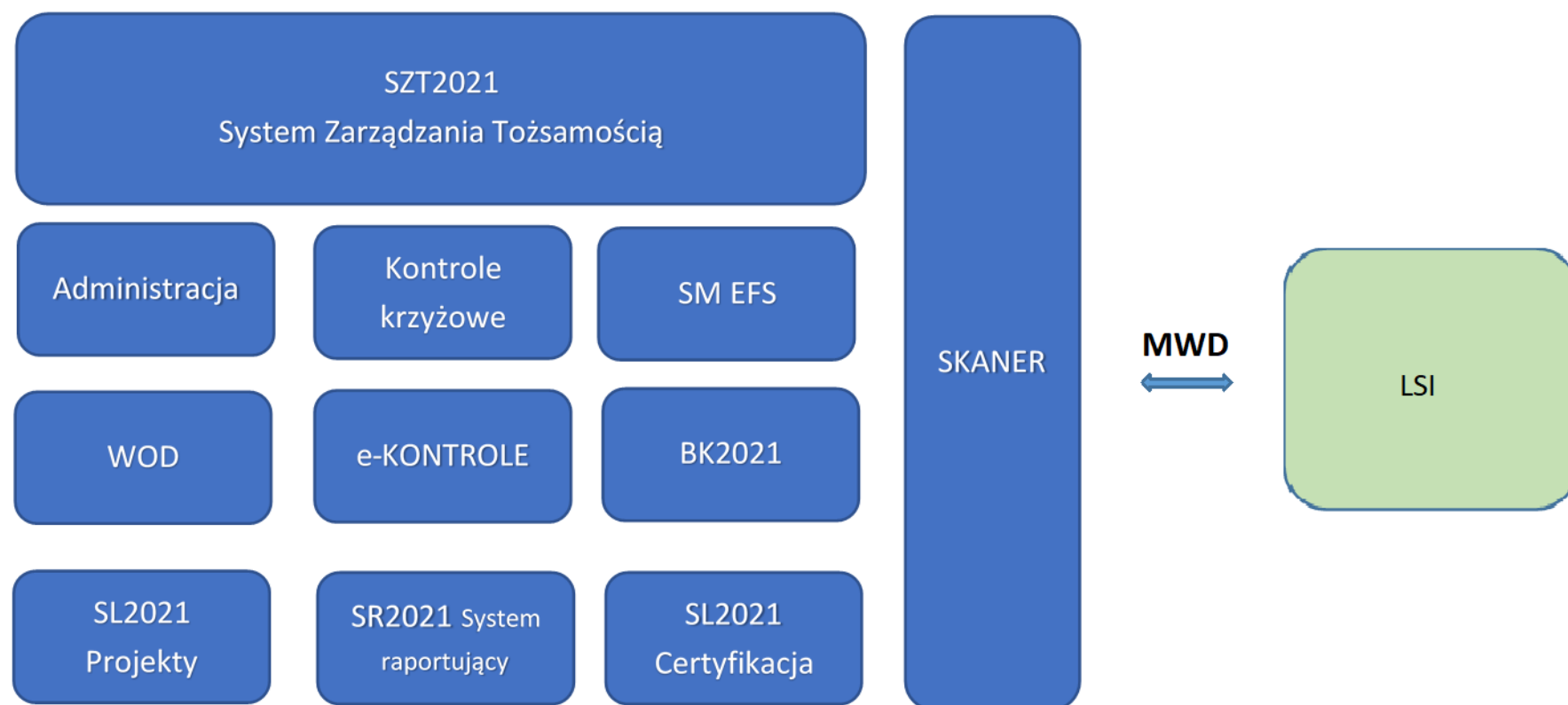
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady sprawozdawczości i finansowania

CST2021

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady sprawozdawczości i finansowania

Wniosek o płatność beneficjenta może służyć do:

- rozliczenia dofinansowania przekazanego beneficjentowi w ramach transz zaliczek,
- wnioskowania o przekazanie zaliczki lub jej transzy,
- wnioskowania o refundację wydatków poniesionych przez beneficjenta,
- rozliczenia wydatków poniesionych przez beneficjenta będącego państwową jednostką budżetową.

W każdym przypadku składany wniosek o płatność służy przekazaniu informacji o postępie rzeczowym projektu, a także przekazywaniu informacji kluczowych o projekcie, w tym o stwierdzonych problemach oraz o planowanych sposobach ich rozwiązania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady sprawozdawczości i finansowania

Wg wymogów Umowy o dofinansowanie:

- Beneficjent zobowiązany jest do składania wniosku o płatność w terminach określonych w Harmonogramie płatności – z reguły nie rzadziej niż raz na 3 miesiące licząc od momentu podpisania umowy o dofinansowanie.
- Wniosek o płatność beneficjenta składany jest niezależnie od tego, czy beneficjent deklaruje w nim wydatki czy przedstawia jedynie postęp rzeczowy projektu (wówczas przedkładany jest wniosek z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu).
- Należy zapewnić ciągłość i nienakładanie się okresów składanych wniosków o płatność.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

- Wytyczne określają ujednolicone warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla EFS+, EFRR, FS i FST.
- Wytyczne mają zastosowanie do wydatków ponoszonych w ramach współfinansowania krajowego z budżetu państwa, finansowania UE oraz wkładu własnego.
- Do oceny kwalifikowalności wydatków stosuje się wersję Wytycznych obowiązującą w dniu poniesienia wydatku.
- Do oceny prawidłowości przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia oraz zawartej umowy, stosuje się wersję Wytycznych obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się zawarciem umowy.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

- Zatwierdzenie projektu do dofinansowania i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie projektu nie oznacza jednak, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu, zostaną poświadczone, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego).
- Ocena kwalifikowalności poniesionych wydatków jest prowadzona także po zakończeniu realizacji projektu w zakresie obowiązków nałożonych na beneficjenta umową o dofinansowanie projektu oraz wynikających z przepisów prawa.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

- Początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest data **1 stycznia 2021 r.**, z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej
- Kończącą datą kwalifikowalności wydatków jest data **31 grudnia 2029 r.**
- Dofinansowania nie może uzyskać projekt, który został fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni wdrożony (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie projektu właściwej, niezależnie od tego, czy wszystkie dotyczące tego projektu płatności zostały przez beneficjenta dokonane – z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

- Okres kwalifikowalności wydatków w ramach projektu określony jest w umowie o dofinansowanie projektu.
- W przypadku projektów EFS+ (a w przypadku projektów EFRR/FS/FST – wyłącznie za zgodą właściwej instytucji będącej stroną umowy) możliwe jest ponoszenie wydatków po okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu pod warunkiem, że wydatki te zostały poniesione w związku z realizacją projektu oraz uwzględnione we wniosku o płatność końcową (np. składki ZUS z tytułu wynagrodzeń personelu projektu poniesione na końcowym etapie realizacji projektu).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

Wydatek jest kwalifikowalny, jeżeli spełnia poniższe warunki:

- jest zgodny z przepisami prawa,
- jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi oraz innymi procedurami, do stosowania których beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie projektu,
- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu,
- spełnia warunki określone w programie i SZOP oraz regulaminie wyboru projektów,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków

- jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu lub jego przygotowaniem, o ile regulamin wyboru projektów dopuszcza kwalifikowalność kosztów przygotowawczych
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
- został należycie udokumentowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych oraz z zasadami określonymi przez IZ,
- został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność,
- dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót budowlanych zrealizowanych, w tym zaliczek dla wykonawców,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

Beneficjent do każdego wydatku w ramach projektu (za wyjątkiem wydatków rozliczanych w sposób ryczałtowy) posiadać powinien oryginały:

- dowodów księgowych;
- opisów dowodów księgowych;
- dowodów zapłaty;
- kontraktu/umowy (jeżeli kontrakt/umowa przewiduje udzielanie zaliczek wykonawcy w transzach - wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym, z którego wynikają terminy i kwoty transz zaliczki), o ile nie została dostarczona do IZ/IP wcześniej.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

Opis dowodu księgowego powinien zawierać co najmniej:

- Numer umowy o dofinansowanie;
- Numer zadania w ramach którego poniesiono wydatek;
- Kategorię kosztów i nazwę wydatku
- Kod klasyfikacji budżetowej - w przypadku państwowych jednostek budżetowych;
- Kwotę wydatków kwalifikowalnych z wyszczególnieniem VAT (jeśli dotyczy);
- Kurs walutowy - w przypadku faktur wyrażonych w walucie innej niż PLN;
- Potwierdzenie weryfikacji pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym oraz zatwierdzenie przez upoważnioną osobę z danej jednostki

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

- **elementy opisu mogą zostać umieszczone w odrębnym dokumencie** (w formie elektronicznej/papierowej, w zależności jaki system obiegu dokumentów został przyjęty u Beneficjenta), która będzie stanowiła załącznik do danego dowodu księgowego. W tym przypadku, w ww. dokumencie należy dodatkowo podać numer dowodu księgowego, którego on dotyczy.
- **Dopuszczalne jest stosowanie elektronicznego opisu dowodów księgowych** pod warunkiem, że będzie on spełniał wymogi określone powyżej oraz sposób ich sporządzania zostanie określony w wewnętrznych procedurach beneficjenta i uzgodniony z IW/IP.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

Dowód zapłaty stanowi:

- wyciąg bankowy potwierdzający dokonanie zapłaty
 - lub tzw. historia rachunku
 - lub potwierdzenie dokonania/zrealizowania przelewu.
-
- Beneficjent dokonując płatności na rzecz wykonawców w tytule przelewu powinien podać nr dowodu księgowego, z tytułu którego dokonywana jest płatność albo numer kontraktu (umowy) zawartego z wykonawcą, z tytułu którego dokonywana jest płatność. Jest to niezbędne dla celów przyporządkowania dowodów zapłaty do odpowiednich dowodów księgowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

- Jeżeli na dokumencie potwierdzającym dokonanie zapłaty nie widnieje **kurs walutowy**, należy załączyć dodatkowy dokument zawierający taką informację – dotyczy płatności za dowody księgowe wyrażone w walucie innej niż PLN.
- Dokumentem uzupełniającym może być również **polecenie przelewu** przyjęte przez bank do realizacji, jeżeli na wyciągu bankowym/historii rachunku/potwierdzeniu dokonania płatności nie podano wymaganych powyżej szczegółów płatności
- W przypadku płatności na konto komornika należy załączyć „Zajęcie wierzytelności”;

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

W przypadku płatności gotówkowych należy załączyć:

- dowód księgowy z oznaczeniem, iż zapłacono gotówką
- lub dokument „Kasa przyjmie” (KP) lub „Kasa wypłaci” (KW) – zawierający odniesienie do dowodu księgowego, bądź cel wydatkowania środków, którego KP/KW dotyczy oraz wskazujący datę dokonania płatności wraz z raportem kasowym zawierającym odniesienie do dowodu księgowego, którego KP/KW dotyczy oraz wskazującym datę dokonania płatności.
- Jeżeli nie jest możliwe, aby KP/KW zawierały odniesienie do dowodu księgowego, w opisie dowodu księgowego konieczne jest zamieszczenie informacji o numerach KP/KW

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Prawidłowość i zgodność dokumentacji finansowej

- W przypadku dokumentów elektronicznych: Dowody zapłaty sporządzane w postaci wydruku elektronicznego uznawane są za oryginały. Są to dowody opatrzone formułą:

*„Wygenerowane elektronicznie potwierdzenie przelewu.
Dokument sporządzony na podstawie art. 7 Ustawy Prawo Bankowe
(tj. Dz. U. Nr 2022, poz. 2324 z późn.zm.)
Nie wymaga podpisu ani stempla”*

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektowej

Obowiązki w zakresie archiwizacji

- Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją Projektu, w szczególności dokumentacji związanej z zarządzaniem finansowym, merytorycznym, technicznym, procedurami zawierania umów z wykonawcami, przez okres wskazany w art. 82 rozporządzenia nr 2021/1060.
- Bieg okresu przechowywania może zostać zawieszony, w przypadkach określonych w art. 82 ust. 2 rozporządzenia nr 2021/1060, o czym Instytucja Wdrażająca informuje Beneficjenta.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektowej

Art. 82 Rozporządzenia ogólnego

- Instytucja Zarządzająca zapewnia, aby wszystkie dokumenty potwierdzające dotyczące danej operacji wspieranej z Funduszy przechowywane były na odpowiednim poziomie **przez okres pięciu lat od 31 grudnia roku, w którym instytucja zarządzająca dokonała ostatniej płatności na rzecz beneficjenta.***

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektowej

Kompletna dokumentacja projektu to przede wszystkim:

- Umowa o dofinansowanie wraz z załącznikami i Aneksami,
- wniosek o dofinansowanie (wszystkie wersje) z załącznikami,
- wnioski o płatność wraz z załącznikami, w tym dowody księgowe, dowody zapłaty, wyciągi bankowe i inne załączniki
- umowy zawarte z wykonawcami,
- protokoły odbioru,
- dokumentacja z procesu inwestycyjnego,
- dokumentacja związana z procedurą wyboru wykonawców,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektowej

- dokumentacja potwierdzająca osiągnięcie wskaźników,
- dokumentacja dotycząca zmian w Projekcie,
- dokumenty z przeprowadzonej kontroli i audytu Projektu,
- dokumentacja dotycząca pomocy publicznej (jeżeli dotyczy),
- dokumentacja dotycząca informacji i promocji,
- cała korespondencja w formie papierowej dot. projektu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasady przechowywania i archiwizacji dokumentacji projektowej

- Dokumenty dotyczące **pomocy publicznej** udzielanej przedsiębiorcom Beneficjent zobowiązuje się przechowywać przez 10 lat, licząc od dnia jej przyznania, o ile projekt dotyczy pomocy publicznej.
- Dokumentacja przechowywana jest **w formie oryginałów albo kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem** przechowywanych na powszechnie uznawanych nośnikach danych.
- W przypadku **zmiany miejsca przechowywania dokumentów** oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności przed terminem, Beneficjent zobowiązuje się pisemnie poinformować IZ/IP o miejscu przechowania dokumentów związanych z realizowanym projektem w terminie miesiąca przed zmianą tego miejsca.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ZAKRES KONTROLI

Główne obszary kontroli

1. Kontrola kwalifikowalności projektu

2. Kontrola kwalifikowalności wydatków:

- Spełniania warunków kwalifikowalności do wsparcia
- Wypełnienia obowiązków zawartych w umowie
- Poprawności udzielania zamówień w projekcie

3. Kontrola stopnia realizacji celów projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność projektu z harmonogramem rzeczowo-finansowym

Celem kontroli jest potwierdzenie, iż:

- współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone,
- faktyczny stan realizacji projektu jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i odpowiada informacjom ujętym we wnioskach o płatność oraz w innych dokumentach przekazywanych do instytucji kontrolującej,
- wydatki zadeklarowane przez beneficjentów w związku z realizowanymi projektami zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z wymaganiami programu oraz z regułami unijnymi i krajowym

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność realizowanego projektu z pozostałą dokumentacją (wniosek o dofinansowanie, umowa)

Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu:

- w pełnym zakresie określonym we Wniosku o dofinansowanie,
- w terminie wskazanym w Umowie o dofinansowanie,
- z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, zasady optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów,
- zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami w ramach programu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność stanu faktycznego z wnioskiem o płatność

Celem weryfikacji wniosku o płatność beneficjenta jest potwierdzenie kwalifikowalności wydatków a w szczególności sprawdzenie czy:

- wniosek o płatność został prawidłowo wypełniony od strony formalnej,
- wydatki ujęte we wniosku o płatność, przedstawione do refundacji lub rozliczenia, są wydatkami kwalifikowalnymi,
- wniosek o płatność jest poprawny od strony rachunkowej,
- zakres rzeczowy projektu jest realizowany zgodnie z harmonogramem umowy o dofinansowanie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność projektu z polityką równych szans

Zasady horyzontalne – Państwa członkowskie i Komisja zapewniają:

- poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w procesie wdrażania Funduszy;
- by równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci brano pod uwagę i propagowano w całym procesie przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów;
- zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów. W procesie przygotowywania i wdrażania programów należy w szczególności wziąć pod uwagę zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność projektu z polityką równych szans

Zakres kontroli w tym zakresie obejmuje co najmniej weryfikację:

- Czy beneficjent realizuje zadeklarowane we wniosku o dofinansowanie i wniosku o płatność działania z zakresu równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027”
- Czy beneficjent realizuje zadania z zakresu równości kobiet i mężczyzn zgodnie z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie oraz we wniosku o płatność?
- Czy beneficjent realizuje projekt z uwzględnieniem Standardów dostępności dla polityki spójności 2021-2027, w tym czy rekrutacja dla uczestników była realizowana zgodnie ze standardem szkoleniowym:

Czy zastosowano co najmniej dwa kanały komunikacji?

Czy Regulamin projektu oraz formularze rekrutacyjne były dostępne?

Czy dopytano o szczególne potrzeby?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zgodność projektu z polityką równych szans

- Czy odrzucono jakąkolwiek aplikację kandydata na uczestnika z powodu braku możliwości spełnienia szczególnych potrzeb osoby aplikującej?
- Czy beneficjent uwzględnił szczególne potrzeby uczestników w trakcie realizacji wsparcia?
- Czy beneficjent zastosował standard szkoleniowy w zakresie miejsca realizacji wsparcia i sposobu opracowania materiałów szkoleniowych?
- Czy produkty cyfrowe projektu, takie jak m.in. strony internetowe, aplikacje, spełniają standard cyfrowy?
- Czy produkty architektoniczne projektu, takie jak zakup/dostosowania budynków, spełniają standard architektoniczny ?
- Czy kampania informacyjno-promocyjna w ramach projektu jest/była prowadzona zgodnie ze standardem informacyjno-promocyjnym?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

Wybór właściwej procedury

- Ustawa PZP znajduje obowiązkowe zastosowanie przy realizacji projektu współfinansowanego ze środków UE jedynie w przypadku beneficjenta będącego podmiotem zobowiązanym do jej stosowania, zgodnie z art. 2 ustawy Pzp,
- **Podmiot niezobligowany do stosowania Ustawy PZP nie ma obowiązku jej stosowania jedynie z uwagi na fakt realizacji projektu współfinansowanego ze środków UE.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

- Właściwa instytucja zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu, a wnioskodawców w regulaminie wyboru projektów – do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia **w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, a także do działania w sposób przejrzysty i proporcjonalny** (zasada konkurencyjności).
- Zakres stosowania: **zamówienia powyżej 80 000 zł netto.**
- Wymagany publikator i kanał komunikacji: **Baza Konkurencyjności – BK2021**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

Najczęstsze błędy i nieprawidłowości w obszarze zamówień publicznych:

- Nieopublikowanie ogłoszenia o zamówieniu / zapytania ofertowego,
- Sztuczny podział zamówienia na części skutkujący ominięciem wymaganego trybu udzielania zamówienia,
- określenie terminu składania ofert w sposób uniemożliwiający potencjalnym wykonawcom złożenie ofert,
- Stosowanie krótszych niż minimalne terminów na złożenie ofert,
- Ustalenie nieproporcjonalnych do wykonanie przedmiotu zamówienia warunków udziału w postępowaniu,
- prowadzenie postępowania z naruszeniem zasady transparentności, uczciwej konkurencji lub równego traktowania wykonawców.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

- stosowanie podmiotowych kryteriów oceny ofert (m.in. w zakresie doświadczenia oferenta),
- nieokreślenie lub nieprecyzyjne określenie kryteriów oceny ofert,
- zawarcie umowy z podmiotem powiązanym osobowo lub kapitałowo
nieupublicznienie lub nieprawidłowe upublicznienie informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty,
- zawarcie umowy ustnej,
- wprowadzanie zmian do zawartych usług na warunkach niezgodnych z ogłoszeniem / zapytaniem ofertowym

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

Przykłady nadużyć – Zmowa przetargowa:

- **składanie ofert zabezpieczających** - składane są jedynie po to, by sprawić wrażenie, że oferenci przedstawiają realne oferty, a nie w celu ich zaakceptowania przez nabywcę. Oferenci działający w zmowie przedstawiają w swoich ofertach zawyżone ceny, zaniżoną wartość usług czy towarów, lub przedstawiają oferty niezgodne z zamówieniem, aby umożliwić wybór tylko jednego, wcześniej wskazanego spośród siebie, oferenta po zawyżonej cenie. Zwycięzca dzieli się zyskiem, zatrudnia ich jako podwykonawców lub pozwala na wygranie innych przetargów. Takie oferty zabezpieczające mogą również pochodzić od firm przykrywek lub firm powiązanych;

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

- **ograniczenie ofert przetargowych** - firmy pozostające w zmowie wpływają na firmy spoza zmowy, aby te nie brały udziału w przetargu. Robią to płacąc firmom spoza zmowy za odstąpienie od udziału w przetargu, zmuszają dostawców i podwykonawców do odstąpienia od współpracy z tymi firmami, lub poprzez inne nielegalne formy nacisku;
- **składanie rotacyjnych ofert przetargowych** - firmy pozostające w zmowie składają oferty zabezpieczające lub rezygnują z udziału w przetargu, aby umożliwić każdemu oferentowi po kolei złożenie najkorzystniejszej oferty, która zostaje wybrana;
- **podział rynku** - firmy pozostające w zmowie mogą podzielić między siebie rynek lub rodzaje towarów czy usług.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Poprawność procedur udzielania zamówień publicznych

Sygnaly zмовы przetargowej

- zwycięska oferta jest zbyt droga w porównaniu do szacowanych kosztów (w porównaniu do cen rynkowych),
- oferenci konsekwentnie zawyżali ceny,
- ceny ofert spadają, jeśli pojawi się nowy oferent,
- rotacja firm wygrywających przetargi w podziale na region lub typ zadania,
- przegrani są zatrudniani jako dostawcy lub podwykonawcy,
- ewidentne związki pomiędzy oferentami (firmy powiązane),
- zamawiający definiuje produkt korzystając ze specyfikacji dostawcy,
- zbieżność treści ofert (ten sam/podobny tekst, powtarzalne błędy literowe, układ oferty...).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

O ile w umowie o dofinansowanie projektu nie wskazano inaczej, efekt wsparcia na poziomie projektu występuje:

- **w przypadku wskaźników produktu** określonych na poziomie projektu – bezpośrednie i mierzalne efekty danego działania, osiągnięte najpóźniej na moment zakończenia realizacji projektu, wykazane najpóźniej we wniosku o płatność końcową,
- **w przypadku wskaźników rezultatu bezpośredniego** określonych na poziomie projektu: efekty/zmiany, jakie nastąpiły na skutek realizacji projektu, mają być osiągnięte najpóźniej w okresie 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji projektu,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

- Beneficjent jest zobowiązany **do pomiaru wartości** określonych wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektu, zgodnie ze wskazanym w dokumentacji aplikacyjnej, sposobem pomiaru i monitorowania danego wskaźnika.
- Ponadto Beneficjent jest zobowiązany do **monitorowania** oraz udokumentowania osiągniętego poziomu wartości wskaźników **w okresie trwałości projektu.**
- W przypadku nieosiągnięcia wartości wskaźnika/ów w terminie określonych IZ/IP **pomniejsza wysokość dofinansowania albo żąda zwrotu dofinansowania** proporcjonalnie do niezrealizowanego procenta wskaźnika/ów.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Zmiany wielkości wskaźników: kwestia wartości merytorycznej projektu

- Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu, w rezultacie której Projekt przestałby spełniać kryteria wyboru projektów, według których był oceniany,
- Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu, której rezultatem byłoby nieprzyznanie Projektowi dofinansowania w czasie, gdy projekt podlegał ocenie w ramach procedury wyboru projektów.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Sankcje z tytułu nieosiągnięcia / nieutrzymania wskaźników produktu

- W przypadku gdy nie osiągnięto lub nie utrzymano wskaźników produktu, oznacza to, że wsparcie pobrane zostało nienależnie, a w konsekwencji następuje zwrot kwoty wsparcia wraz z odsetkami.
- IZ/IP określa kwotę do zwrotu biorąc pod uwagę wagę stwierdzonego naruszenia.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Dopuszczane odstępstwa od wskaźników produktu

- niewielkie różnice pomiędzy zrealizowanym zakresem rzeczowym, a zakresem zapisanym w Umowie o dofinansowanie, które wynikają z realizacji kontraktów obmiarowych;
- mało istotne różnice bądź błędy rachunkowe i pisarskie;
- nieznaczna zmiana zakresu robót opisanego szczegółowo w Umowie o dofinansowanie, gdy jest ona niezbędna dla prawidłowego wykonania zakresu podstawowego.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Zmiany wielkości wskaźników rezultatu

Zmiana wartości wskaźnika rezultatu po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu możliwa jest w dwóch sytuacjach:

- zmiana wartości wskaźnika rezultatu jako konsekwencja zmiany zakresu rzeczowego (przesunięć pomiędzy kategoriami wydatków) i wartości wskaźnika produktu;
- zmiana wartości wskaźnika rezultatu, gdy inne wielkości pozostają bez zmian.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Zwrot całości lub części dotacji w przypadku nieosiągnięcia zakładanego celu (rezultatu) projektu

- W przypadku nieprzedstawienia dokumentów lub jeżeli na ich podstawie przedstawionych dokumentów nie można ustalić osiągnięcia zakładanego celu (rezultatu) projektu wysokość dofinansowania ulega pomniejszeniu proporcjonalnie do wysokości osiągniętego rezultatu,
- W sytuacji, w której nie został osiągnięty zakładany cel projektu, beneficjent jest zobowiązany do zwrotu całości lub części przekazanego dotychczas dofinansowania.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Wymogi konieczne do zmiany terminu osiągnięcia wskaźników rezultatu:

- Beneficjent potwierdzi, iż przedłużenie terminu wykazania osiągnięcia efektu nie będzie zagrażać rozliczeniu efektów programu w terminach i wielkości wynikających z FE;
- Beneficjent podejmował odpowiednie działania w celu zapewnienia osiągnięcia efektu w pierwotnym terminie;
- Opóźnienie spowodowane jest czynnikami, których Beneficjent nie mógł przewidzieć na etapie wnioskowania o środki UE;
- Beneficjent przedstawił IZ/IP harmonogram osiągnięcia efektu we wnioskowanym terminie;
- inne, w zależności od przypadku.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu oraz osiągnięcia założonych wskaźników

Czynniki uzasadniające zmniejszenie zakładanego rezultatu:

- brak osiągnięcia wskaźnika rezultatu na zakładanym poziomie spowodowany jest czynnikami, których Beneficjent nie mógł przewidzieć na etapie wnioskowania o środki;
- błędy w zapisach Umowy o dofinansowanie (np.: wynikające z przenoszenia danych z dokumentacji projektowej, błędy w szacowaniu danych na etapie wnioskowania o środki UE);
- obniżenie wartości wskaźnika nie wpłynie na kryteria punktowe rekomendujące projekt do dofinansowania;
- główne cele projektu zostały zrealizowane;
- inne, w zależności od przypadku.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ochrona danych osobowych

Zakres kontroli projektu w zakresie przestrzegania zasad ochrony danych osobowych obejmuje przede wszystkim weryfikację:

- Czy beneficjent posiada obowiązujące w jednostce wewnętrzne procedury dotyczące ochrony danych osobowych (instrukcje, polityki, zasady itp.)? Jeśli tak, należy je wymienić i wskazać, co regulują.
- Czy beneficjent - przed powierzeniem przetwarzania danych innemu podmiotowi (podprocesorowi) - przeprowadził odpowiednią analizę gwarantowanego przez niego poziomu bezpieczeństwa przetwarzania danych, odpowiadającego ryzyku naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, w tym żądał przedstawienia pisemnej informacji na temat stosowanych środków technicznych i organizacyjnych (gwarantujących, że przetwarzanie będzie spełniało wymagania RODO oraz chroniło prawa osób, których dane dotyczą)? Jeśli tak, należy opisać, jaki był tryb i forma przeprowadzenia tej analizy.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ochrona danych osobowych

- Czy beneficjent - w sytuacji, gdy już powierzył przetwarzanie danych osobowych innym podmiotom - zaplanował lub zrealizował u podprocesorów działania audytowe lub kontrolne w obszarze ochrony danych osobowych? Jeśli tak, należy wskazać i opisać te działania.
- Czy beneficjent wykonał obowiązek informacyjny wobec osób, od których zebrał dane? Jeśli tak, należy wskazać sposób (formę) jego wykonania oraz kategorie osób, wobec których został on zrealizowany.
- Czy beneficjent przeszkolił swoich pracowników oraz zweryfikował ich wiedzę w zakresie przetwarzania i ochrony danych osobowych? Jeśli tak, należy podać sposób potwierdzenia dokonania tej czynności.
- Czy beneficjent prowadzi wykaz podmiotów, którym zostało powierzone przetwarzanie danych? Jeśli tak, należy podać szczegółowe informacje w tym zakresie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ochrona danych osobowych

- Czy beneficjent prowadzi rejestr kategorii czynności przetwarzania danych? Jeśli tak, należy podać szczegółowe informacje w tym zakresie.
- Czy beneficjent prowadzi ewidencję upoważnień wystawionych pracownikom w związku z przetwarzaniem przez nich danych osobowych? Jeśli tak, należy wskazać tę formę, oraz opisać, w jaki sposób beneficjent upoważnia swoich pracowników i jak następuje potwierdzenie, że pracownik uzyskał to upoważnienie.
- Czy beneficjent prowadzi rejestr incydentów / naruszeń w zakresie ochrony danych? Jeśli tak, należy wymienić, jakiego rodzaju incydenty wystąpiły. Czy zostały zgłoszone do PUODO? Czy informowano osoby, których dane dotyczą?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ochrona danych osobowych

- Czy beneficjent realizuje wnioski osób, których dane dotyczą, o wykonanie praw przysługujących im na mocy art. 15-21 RODO

(prawa: dostępu, sprostowania, usunięcia i ograniczenia przetwarzania danych oraz sprzeciwu wobec ich przetwarzania)? Jeśli tak, należy podać szczegółowe informacje w tym zakresie.

- Czy beneficjent stosuje zabezpieczenia fizyczne w celu ochrony danych osobowych? Jeśli tak, należy je wymienić.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kontrola kwalifikowalności wydatków na podstawie przykładowych dowodów księgowych - WARSZTATY

NIEPRAWIDŁOWOŚCI

System raportowania o nieprawidłowościach

Beneficjent jest zobowiązany do:

- rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu oraz opracowania skutecznych i proporcjonalnych środków przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych
- udokumentowania prowadzenia analizy ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu (według wzoru stanowiącego załącznik do „Poradnika w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym” wydanego przez IZ lub przy wykorzystaniu własnego narzędzia).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Nieprawidłowy wydatek (= nieprawidłowość indywidualna)

Każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy polityki spójności, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Przesłanki nieprawidłowości:

- Naruszenie prawa
- Działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego
- Realna albo potencjalna szkoda dla budżetu UE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Nadużycie finansowe

Jakiegolwiek umyślne działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe Wspólnot Europejskich w odniesieniu do wydatków, polegające na:

- wykorzystaniu lub przedstawieniu fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów w celu sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu,
- nieujawnieniu informacji, mimo istniejącego obowiązku w tym zakresie, w celu sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu,
- niewłaściwym wykorzystaniu takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Uchybienia i nieprawidłowości

- w obszarze zgodności z zapisami Umowy o dofinansowanie,
- w obszarze zgodności realizacji z polskim prawem jako:
 - Nieistotne, nie powodujące skutków finansowych,
 - Istotne, powodujące skutki finansowe.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Uchybienia drobne dotyczą:

- dokumentowania robót dodatkowych i wprowadzanych zmian,
- jakości prowadzonej dokumentacji realizacji i odbioru robót,
- jakości dokumentacji rozliczeniowej robót,
- spójności opisywania dokumentów księgowych,
- istnienia i stosowania odrębnego systemu księgowego,
- prowadzenia ewidencji księgowej z przyjętą polityką rachunkowości,
- archiwizacji dokumentów,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Uchybienia istotne dotyczą:

- udzielania zamówień w projekcie w trybach konkurencyjnych,
- wykonawstwa zamówień i wprowadzanie zmian z naruszeniem ustawy PZP,
- odstępstw od zakresu rzeczowego określonego w Umowie o dofinansowanie,
- odstępstw od warunków wykonania i odbioru robót,
- nieprzestrzegania kwestii własnościowych,
- nieosiągnięcia efektu projektu / rezultatu, w tym: ekologicznego.
- prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

- kwalifikowania wydatków na zakres nie ujęty w Umowie o dofinansowanie,
- naruszenia prawa, szczególnie w zakresie inwestowania dotacji w obcy majątek,
- przekazywania majątku wytworzonego na rzecz innego podmiotu przed upływem karencji,
- czerpania korzyści z wykorzystania obiektów dla celów innych niż określone we wniosku o wsparcie
- rozliczenia kosztów za roboty/usługi/dostawy niewykonane.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

System raportowania o nieprawidłowościach

Najczęściej występujące uchybienia:

- niekompletna dokumentacja dot. wykonywanych robót,
- brak opisu informującego o finansowaniu z UE,
- brak opracowanej i wdrożonej procedury archiwizacyjnej dla projektu z zachowaniem obowiązujących wytycznych,
- brak zgodności tablicy i oznakowania dokumentów z zasadami promocji projektów,
- brak polityki rachunkowości z uwzględnieniem rachunkowości dot. projektów współfinansowanych z UE wraz z podziałem nakładów inwestycyjnych na wydatki kwalifikowane i niekwalifikowane.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dziękuję za uwagę

Bartosz Wolański

e-mail: biuro@euro-dotacje.com

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

